

Vooronderzoek aan de Lindestraat te Wiekevorst

deel II

Elly N.A. Heirbaut
Liestbeth Coremans
Christine Beckers

LAReS

Lowlands Archaeological Research Service

Colofon

Titel: Vooronderzoek aan de Lindestraat te Wiekevorst. Nota.
Auteur: Elly N.A. Heirbaut, Liesbeth Coremans en Christine Beckers
Grafische illustraties/GIS: LAReS

Rapportnummer: LAReS-rapport 424
Nummer van wettelijk depot: nvt
Bekrachtigde archeologienota: ID 14927

Projectleider/erkend archeoloog: E.N.A. Heirbaut (OE/ERK/Archeoloog/2016/00162)
Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service
Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: maart 2021
Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: overzicht werkput 2

© LAReS. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Deel II. Programma van maatregelen:

1 INLEIDING 4

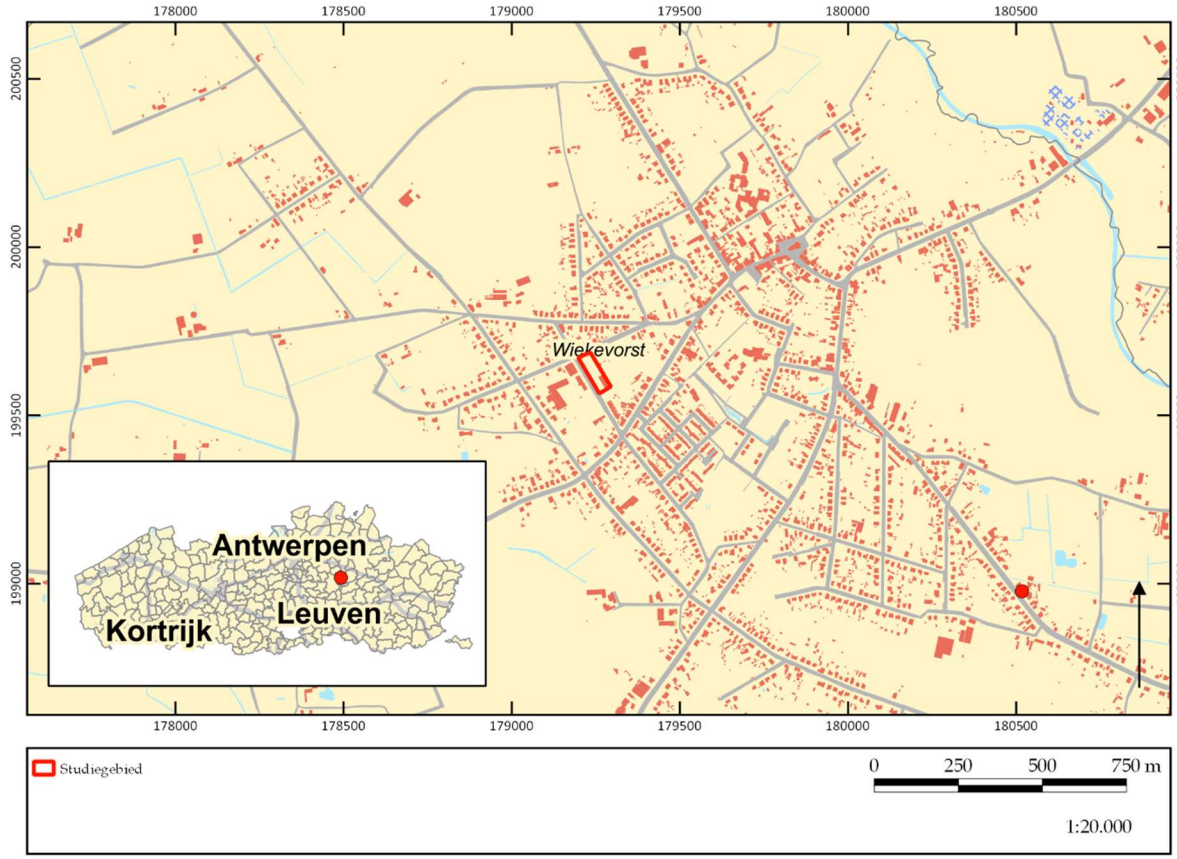
2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS 5

3 ONDERZOEKSVRAGEN 6

4 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL VAN HET PROJECTGEBIED EN AANBEVELING 8

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen aan de Lindestraat te Wiekevorst (gemeente Heist-op-den-Berg, provincie Antwerpen). Het omvat één perceel met een totale oppervlakte van ca. 4.869 m². Ter hoogte van het huidige terrein stond een grote loods in de zuidoostelijke hoek. Het overige gedeelte was overigens grotendeels verhard.
De opdrachtgever plant de bestaande bebouwing en verhardingen te slopen en op te breken. Vervolgens wordt het plangebied in 13 loten verkaveld voor nieuwbouwwoningen (fig. 1).

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied. ©GEOPUNT/EH

2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Lindestraat, Wiekevorst	
Ligging	Lindestraat, 2222 Heist-op-den-Berg	
Kadastrale gegevens	Heist-op-den-Berg, 5e afdeling, sectie A, perceel 511A.	
Bounding Box	X	Y
	179197.56	179294.52
	199564.71	199686.93
Onderzoek	Landschappelijk bodemonderzoek & proefsleuvenonderzoek	
Projectcode	2021B255 & 2021C214	
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut (erkend archeoloog) Liesbeth Coremans (erkend archeoloog) Christine Beckers (erkend archeoloog)	
Geraadpleegd extern	nvt	
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162 Liesbeth Coremans: OE/ERK/Archeoloog/2017/00191 Christine Beckers: OE/ERK/Archeoloog/2020/00017 Julie Hagen (assistent-archeoloog) Amber Van den Wijngaert (stagiair)	
Overige actoren en specialisten	nvt	
Geraadpleegde externe personen	nvt	
Termijn veldwerk	1 maart 2021 (landschappelijke boringen) 15 maart 2021 (proefsleuven)	
Geplande ingreep	Slopen en opbreken van bestaande bebouwing en verharding. Terrein wordt vervolgens volledig verkaveld in 13 loten voor nieuwbouw	
Totale oppervlakte plangebied	ca. 4.869 m²	
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3.000 m² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.	
Randvoorwaarden	nvt	
Doelstelling	Het doel van het landschappelijk bodemonderzoek en het proefsleuvenonderzoek is om na te gaan of er archeologische resten in het projectgebied aanwezig zijn, hoe ze dateren, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief en hoe hiermee dient te worden omgegaan.	
Thesaurus	Landschappelijk bodemonderzoek, proefsleuvenonderzoek	

3 Onderzoeksvragen

Om bovenstaande te kunnen realiseren, is voorafgaand aan het vooronderzoek met ingreep in de bodem een aantal onderzoeksvraagstellingen geformuleerd:

Landschap en bodem:
- Is de oorspronkelijke bodem intact? Is er sprake van bodemdegradatie en/of erosie, en zo ja, in welke mate?
- Wat is de opbouw van de bodem (waargenomen horizonten, beschrijving en duiding)?
- Hebben er post-depositionele processen plaatsgevonden en welk effect hebben deze gehad op de archeologische resten?

Algemeen:
- Zijn er archeologische sporen aanwezig in het te ontwikkelen gebied? Zo ja: wat is de aard en datering van deze sporen?
- Zijn er archeologische vondsten aanwezig in het te ontwikkelen gebied? Zo ja: wat is de aard en datering van deze vondsten?
- Wat is de bewaringskwaliteit van de vondsten?
- Wat is de ruimtelijke begrenzing van de sporen (zowel horizontaal als verticaal; strekt de site zich uit buiten de grenzen van het te ontwikkelen gebied)?
- Wat is de chronologische begrenzing van de sporen? Behoren ze tot één of meerdere perioden?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de archeologische vindplaats(en)?
- Is er mogelijkheid tot behoud *in situ*? Zo niet, welke maatregelen worden dan voorgesteld om de archeologische waarden veilig te stellen?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant? Is er voor het beantwoorden van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijk onderzoek nodig? Zo ja, welk type staalname is hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Dient er verder archeologisch onderzoek (opgraving) te worden uitgevoerd op basis van de resultaten van het archeologisch vooronderzoek?

Steentijdsites:
- wat is de ruimtelijke begrenzing van de vuursteenconcentratie(s) (zowel horizontaal als verticaal; strekt de site zich uit buiten de grenzen van het plangebied)?
- wat is de datering van de vondsten?
- wordt de vindplaats door de toekomstige werken bedreigd? Wat zijn de mogelijkheden voor behoud in situ of ex situ?
- welk vervolgtraject is noodzakelijk?

Nederzettingsterreinen:
- Zijn er aanwijzingen voor nederzettingsterreinen in het te ontwikkelen gebied? Zo ja: uit welke periode dateren deze, en waren ze tijdelijk of permanent?

- Zijn er aanwijzingen voor continuïteit of fasering van de nederzetting en/of structuren?
- Welke elementen kunnen bijdragen tot de kennis van de economische en sociale relaties in de verschillende perioden/fasen?
- Wat is de relatie van de vindplaats tot deze in de ruimere omgeving?
- Zijn er aanwijzingen voor andersoortig gebruik van het terrein (anders dan bewoning, bijvoorbeeld funeraire contexten)? Zo ja: uit welke periode dateren deze, en waren ze tijdelijk of permanent?
- Zijn er sporen van landbouwactiviteiten (ploegsporen, veldindeling, ...) gelinkt aan het historisch terreingebruik zoals waargenomen op de historische kaarten?
- Zijn er sporen van ambachtelijke activiteiten?
- Zijn er sporen van agrarische activiteiten?
- Zijn er sporen van landgebruik (zoals perceelsindeling, wegen, akkers, grondstofwinning)?

Grafvelden:

- Zijn er graven aangetroffen in het te ontwikkelen gebied?
- Hoe dateren deze?
- Kunnen ze gerelateerd worden aan reeds bekende vindplaatsen in de omgeving?
- Zijn de inhumatieresten/crematieresten goed bewaard?
- Is er sprake van bijgaven, en wat voor informatie leveren deze op?

Is er sprake van een grafritueel, en hoe manifesteert zich dat?

Het beantwoorden van de onderzoeksvragen, voor zover ze te beantwoorden zijn, zal in een lopende tekst worden gedaan in plaats van puntsgewijs. Op deze manier wordt de leesbaarheid van de conclusie gewaarborgd, ook tegenover een niet-gespecialiseerde lezer.

4 Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied en aanbeveling

Hoewel van tevoren was ingeschat dat dit terrein een middelhoge archeologische potentie had op basis van de studie van historische kaarten en de bekende archeologische waarden uit de CAI, is uit het proefsleuvenonderzoek gebleken dat deze potentie naar beneden bijgesteld moet worden.

Uit het landschappelijk bodemonderzoek bleek dat in het plangebied uitsluitend een bodemopbouw bestaande uit een AC-profiel aanwezig was. In één boring is de C-horizont vermengd geraakt in de A-horizont. In de andere boring is sprake van een scherpe begrenzing tussen beide bodemlagen. Geen enkele boring bevatte een restant van een mogelijke podzol. Met uitzondering van enkele baksteen- en kalkfragmentjes die in de opgebrachte pakketten werden waargenomen, zijn in de andere eenheden geen archeologische indicatoren zoals houtskool, aardewerkfragmentjes of silex aangetroffen. Bijgevolg dient de archeologische verwachting op steentijdsites naar bijgesteld te worden tot een laag potentieel.

Het proefsleuvenonderzoek bevestigde deze AC-profielen. De sporen bestonden vooral uit grachten en greppels, paalkuilen en kuilen die op basis van de inclusies, vorm en vulling in de nieuwe/nieuwste tijd kunnen geplaatst worden. Deze greppels en grachten houden mogelijk verband met de loods die in het zuidoostelijke deel van het terrein heeft gestaan.

Vondsten zijn tijdens het proefsleuvenonderzoek niet aangetroffen. Zowel in de afdekkende lagen als in de sporen zijn geen archaeologica gevonden.

Het proefsleuvenonderzoek heeft uitgewezen dat er geen sporen van bewoning of begraving voorafgaand aan de nieuwe tijd zijn aangetroffen, noch in sporen, noch in vondsten. De sporen die zijn herkend, betreffen over het algemeen recente grachten en greppels, paalkuilen en kuilen die op basis van hun stratigrafische positie, inclusies, vorm en vulling in de nieuwe/nieuwste tijd kunnen geplaatst worden.

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek kan geconcludeerd worden dat er zich binnen de grenzen van het plangebied geen behoudenswaardige archeologische site bevindt.
Om deze reden is er geen programma van maatregelen geschreven voor verder archeologisch onderzoek.